

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВИХ
ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПРОКУРАТУРИ

Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції

м. Харків, 15 квітня 2016 року

У двох томах

Том 1

Харків
«Право»
2016

УДК 347.963
ББК 67.72
П78

Редакційна колегія:

професор Л. М. Москвич (голова);
асистент А. В. Лапкін;
асистент І. В. Юревич;
асистент Я. О. Ковальова;
асистент Ю. О. Ремескова

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

Проблеми реформування прокуратури : матеріали всеукр. наук.-
П78 практ. конф. (Харків, 15 квіт. 2016 р.) : у 2 т. / редкол.: Л. М. Москвич
(голова), А. В. Лапкін, І. В. Юревич та ін. – Т. 1. – Х. : Право, 2016. –
224 с.

ISBN 978-966-937-018-1

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)

Збірник містить матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми реформування прокуратури», яка відбулася 15 квітня 2016 року у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за участю відомих вітчизняних науковців у галузі теорії прокурорської діяльності, практичних працівників органів прокуратури та суду. До збірника включено доповіді учасників конференції з різноманітних аспектів організації і діяльності прокуратури.

Для науковців, викладачів та студентів юридичних навчальних закладів, практичних працівників органів прокуратури, суду, інших правоохоронних органів, адвокатів та усіх, хто цікавиться проблемами прокуратури.

УДК 347.963

ББК 67.72

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)
ISBN 978-966-937-018-1

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2016
© Оформлення. Видавництво «Право»,
2016

Використана література

1. Титко А. В. Система спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції – доцільність реформи // Право. – 2014. – № 10.
2. Спеціалізовані інституції з боротьби проти корупції: огляд моделей. – Париж: Організація економічного співробітництва і розвитку, 2007.

Скрипник В. В.,

здобувач кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

МІСЦЕ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Останнім часом відбувається пошук шляхів вдосконалення правових засад організації та діяльності прокуратури України. Так, нещодавні конституційні зміни в частині функцій прокуратури значною мірою загострили увагу до її місця в системі органів публічної влади. З прийняттям Закону України «Про прокуратуру» в редакції 2014 року було визначено і закріплено систему та засади діяльності прокуратури, її функціональне призначення. На сучасному етапі одним з найбільш дискусійних моментів щодо ролі прокуратури у державному механізмі залишається питання її місця в системі органів публічної влади.

Публічна влада являє собою певну систему, в якій інституційну складову утворюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Дія такої влади поширюється на відповідну територію за територіальним принципом та забезпечує захист прав, свобод і законних інтересів громадян, безпеку держави та суспільства, вирішує питання розвитку у різноманітних сферах. Беручи до уваги систему органів публічної влади, є необхідність визначити, чи дійсно прокуратура є невід'ємною її складовою.

У Законі України «Про прокуратуру» чітко закріплено систему органів прокуратури, і цей перелік є вичерпним. У свою чергу відповідно до статті 7 цього ж Закону єдність цієї системи забезпечується єдиними засадами організації та діяльності прокуратури, єдиним статусом прокурорів, єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності прокурорів, фінансуванням прокуратури виключно з Державного бюджету України

та вирішенням питань внутрішньої діяльності прокуратури органами прокурорського самоврядування [1]. Визначення чіткої системи, принципів та засад організації і діяльності дає можливість проводити органам прокуратури злагоджену роботу в межах правового простору країни.

Конституція України у ст. 121 закріплює перелік функцій прокуратури, серед яких підтримання державного обвинувачення в суді, представництво інтересів громадянина або держави в суді, нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами [2]. На основі аналізу законодавчо закріплених функцій прокуратури, можна зробити висновок про існування взаємозв'язку між органами прокуратури та деякими органами державної влади й органами місцевого самоврядування, тобто органами публічної влади, у процесі реалізації цих функцій.

Про такий взаємозв'язок свідчить і порядок призначення та звільнення з посади Генерального прокурора України, в якому беруть участь Верховна Рада та Президент України. Нарешті, з аналізу законодавчо визначених повноважень прокурора також чітко простежується взаємодія між органами публічної влади, що дає ґрунтовні підстави вважати, що прокуратура дійсно є складовою цієї системи.

У науковій літературі поширеною є думка, з якою варто погодитися, що винесення функцій прокуратури в окремий розділ Конституції України свідчить про те, що прокуратура функціонально не входить до жодної з гілок влади та є самостійною системою. Зокрема, цілком поділяємо зауваження С. Г. Кехлерова, що «питання про те, яким чином прокуратура співвідноситься з класичною теорією поділу влади, практичного значення не має. Головним є те, що це конституційний орган. А тим, хто все ж бажає визначити це місце, треба виходити не з формально догматичного тлумачення теорії поділу влади, а з нинішніх реалій державного будівництва та організації влади» [3, с. 5]. І дійсно, прокуратура є одним з декількох органів у державі, які не можуть бути віднесені до будь-якої з гілок влади, і тим більше до органів місцевого самоврядування. Отже, сучасна прокуратура як єдина система виконує свої власні функції, покладені на неї законодавством України, відокремлено від втручання органів держав-

ної влади чи органів місцевого самоврядування, в чому полягає її окреме, особливе місце у системі органів публічної влади.

В умовах становлення нової української державності прокуратура потребує певної модернізації, яка повинна проходити з урахуванням як міжнародного правового досвіду, так і відповідати особливостям нашої країни, і протікати у загальному руслі державно-правового розвитку. Таким чином, процес удосконалення організації та діяльності прокуратури повинен враховувати реально сформовану в країні ситуацію у сфері захисту прав і свобод людини, загальних інтересів українського суспільства і держави в цілому.

Використана література

1. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII (з наст. змін.) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2–3. – Ст. 12.
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (з наст. змін.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – № 30. – Ст. 141.
3. Роль и место органов прокуратуры в системе государственных институтов Российской Федерации : Материалы парламентских слушаний (г. Москва, 29 мая 2008 года). – М. : Комитет Совета Федераций по правовым и судебным вопросам, 2008. – 76 с.

Науковий керівник: д. ю. н., завідувача кафедрою державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, професор Серьогіна С. Г.

Скуратович І. М.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії держави і права України та зарубіжних країн Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ЗНАЧЕННЯ ДОСВІДУ СУДОВОЇ РЕФОРМИ 1864 р. ДЛЯ РЕФОРМУВАННЯ ПРОКУРАТУРИ

У становленні державності незалежної Української держави однією з найскладніших проблем була і залишається проблема місця і ролі в ній прокуратури. Не випадково у прийнятій 28 червня 1996 р. Конституції